

Bruxelles, 17.12.2025.
COM(2025) 768 final

**IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM
GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Desetljeće programa Kreativna Europa

{SWD(2025) 418 final}

1. Uvod

Kreativna Europa program je Europske unije namijenjen podupiranju kulturnog, kreativnog i audiovizualnog sektora. U ovom se izvješću predstavljaju glavni rezultati završne evaluacije programa Kreativna Europa za razdoblje 2014. – 2020. (dalje u tekstu „program CE1”) i evaluacije programa Kreativna Europa za razdoblje 2021. – 2027. u sredini programskog razdoblja (dalje u tekstu „program CE2”) u skladu s relevantnim odredbama tih dvaju pravnih instrumenata¹. Djelovanja u okviru oba programa organizirana su u tri potprograma kako bi se ispunile posebne potrebe: MEDIA (audiovizualni sektor i videoigre), Kultura (svi ostali kulturni i kreativni sektori) i Međusektorski potprogram (uključujući informativne medije).

Uloga Europske unije u kulturi uređena je načelom supsidijarnosti kako je navedeno u članku 167. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU)², a njezina uloga u medijima uređena je i odredbama UFEU-a o jedinstvenom tržištu (članak 26.) i konkurentnosti (članak 173.). Taj je okvir temelj za dvostruki cilj programa Kreativna Europa: čuvanje, razvijanje i promicanje europske kulturne i jezične raznolikosti i baštine te povećanje konkurentnosti i gospodarskog potencijala kulturnog i kreativnog sektora, posebno audiovizualnog sektora.

Program CE2 temelji se na prednostima programa CE1, ali donosi i inovacije, koje su mahom uvedene kao odgovor na digitalizaciju koja predstavlja promjenu paradigme. S obzirom na važnost kulturnog i kreativnog sektora³ i razmjere izazova s kojima se suočavaju, programu je dodijeljen proračun od 2,44 milijarde EUR za razdoblje financiranja 2021. – 2027., što je povećanje od 66 % u odnosu na prethodno razdoblje. Raspodjela proračuna među trima potprogramima ostala je relativno nepromijenjena u oba razdoblja financiranja: 56 i 58 % za potprogram MEDIA, 31 i 33 % za potprogram Kultura i 13 i 9 % za Međusektorski potprogram. Proračun je u potpunosti izvršen u oba programska razdoblja, među ostalim tijekom pandemije bolesti COVID-19, kad su mnoga mjesta događanja bila zatvorena.

Proračun programa Kreativna Europa vrlo je ograničen i čini 0,2 % trenutnog proračuna EU-a, dok su države članice glavni izvor javnog financiranja. Međutim, program je namijenjen aktivnostima u kojima intervencija EU-a može donijeti dodatnu vrijednost u usporedbi sa samostalnim djelovanjima država članica. Konkretno, bavi se rascjepkanošću kulturnog, kreativnog i medijskog sektora duž nacionalnih i jezičnih granica. Osim toga, financiranje samo na nacionalnoj razini nije dovoljno za potporu općoj konkurentnosti i raznolikosti medijskog i audiovizualnog sektora te ostalih kulturnih i kreativnih sektora EU-a. Programom Kreativna Europa posebno se podupiru transnacionalna suradnja i kruženje sadržaja u EU-u paneuropskim aktivnostima kao što su suradnja, koprodukcije i mreže, čime se iskorištava vrijednost nacionalnih kulturnih dobara izvan nacionalnih granica. Tim se pristupom olakšava i jednak pristup medijima i kulturnim sadržajima za osobe koje žive u EU-u.

Široko sudjelovanje članica Europskog udruženja slobodne trgovine koje su članice Europskog gospodarskog prostora, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja te zemalja

¹ Program Kreativna Europa uspostavljen je 2013. Uredbom (EU) 1295/2013 Europskog parlamenta i Vijeća kojom su programi Kultura, MEDIA 2007 i MEDIA Mundus integrirani u jedinstveni instrument financiranja. Novi program Kreativna Europa uspostavljen je 2021. za razdoblje 2021. – 2027. (Uredba (EU) 2021/818 Europskog parlamenta i Vijeća).

² [UGOVOR O FUNKCIONIRANJU EUROPSKE UNIJE \(PROČIŠĆENA VERZIJA\)](#).

³ Ekosustav kulturnih i kreativnih industrija ima ključnu ulogu kao jedan od 14 ključnih industrijskih ekosustava utvrđenih nakon donošenja Komunikacije „Nova industrijska strategija za Europu” 2020., COM(2020) 102 final; Bruxelles, 10.3.2020.

obuhvaćenih europskom politikom susjedstva vrijedna je prednost programa koja jača njegovu relevantnost i doseg. Time se doprinosi nastojanjima EU-a u području kulturne diplomacije jer se stvaraju konkretne veze s tim zemljama. Sudjelovanje zemalja koje su na putu prema pristupanju EU-u u programu Kreativna Europa pozitivan je aspekt s obzirom na poglavlje 26. pravne stečevine Zajednice o obrazovanju, kulturi i medijima. Kad je riječ o audiovizualnom sektoru, usklađivanje trećih zemalja s Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama predstavlja *ex ante* uvjet za sudjelovanje u potprogramu MEDIA i Međusektorskom potprogramu, čime se potiče ubrzanje regulatorne konvergencije.

2. Postignuća i izazovi

Potprogram MEDIA

Potprogram MEDIA uspješno je doprinio očuvanju kulturne raznolikosti i jačanju konkurentnosti. Temeljni cilj potprograma MEDIA ostao je jasan tijekom tri desetljeća: ponuditi kvalitetne europske filmove i serije ljudima u cijeloj Europi. Stoga su djelovanja potprograma MEDIA ugrađena u cijeli lanac vrijednosti audiovizualne industrije i pomažu u izgradnji otpornog i europskog ekosustava. To je tim važnije s obzirom na jaku konkurenciju globalnih aktera s kojom se suočava audiovizualni sektor EU-a i koja uključuje velike holivudske studije, ali i sve češće najveća svjetska tehnološka poduzeća.

Potprogram MEDIA posebno je ojačao transnacionalno kruženje europskih filmova i serija u sektoru koji je znatno rascjepkan duž nacionalnih granica. Evaluacija je pokazala da su filmovi i serije iz EU-a koji su dobili potporu potprograma MEDIA⁴ bili dostupni publici u prosjeku u 9,5 zemalja EU-a više putem televizije, u 6,6 zemalja EU-a više u kinima i u 3,2 zemlje EU-a više putem videa na zahtjev, u odnosu na usporediva djela iz EU-a kojima nisu dodijeljena sredstva iz potprograma MEDIA. Procjenjuje se da su samo u okviru prethodnog programa filmovi i serije iz EU-a s potporom potprograma MEDIA privukli barem 241 milijun gledatelja više u zemljama EU-a izvan njihove matične zemlje u usporedbi s filmovima i serijama koji nisu primili potporu u okviru potprograma MEDIA.

Potpora potprograma MEDIA europskim kinima još je jedna uspješna inicijativa za transnacionalno kruženje europskih filmova i serija. Od 2014. do 2023. mreža Europa Cinemas povećala je svoju geografsku pokrivenost za 32 % i obuhvatila više od 750 općina. Do 2023. prodala je gotovo 40 % svih ulaznica za nenacionalne europske filmove u EU-u, što pokazuje znatnu dodanu vrijednost EU-a.

Sredstva iz potprograma MEDIA isto su tako poboljšala produkciju i naposljetku objavljivanje visokokvalitetnih audiovizualnih djela. Posebno su poduprla filmove i televizijske serije u njihovoj ključnoj fazi razvoja. Procjenjuje se da udio naslova koji su primili potporu i koji su naposljetku objavljeni iznosi 29 % svih filmova i serija koji su primili potporu za razvoj tijekom razdoblja evaluacije, što je očito iznad tržišnog prosjeka. To ukazuje na pozitivan učinak financiranja. Trećina videoigara razvijenih sredstvima iz potprograma MEDIA naposljetku je stavljena na tržište, što je znak uspjeha u vrlo konkurentnom i dinamičnom sektoru.

⁴Uključujući djelovanja u okviru programa CE1: razvoj skupnih projekata; razvoj animacije; razvoj dokumentarnih filmova; razvoj fikcije; potpora televizijskom emitiranju audiovizualnih europskih djela; potpora međunarodnim koprodukcijskim fondovima; automatska distribucija; selektivna distribucija; prodajni zastupnici; te djelovanja u okviru programa CE2: razvoj skupnih projekata; mini-razvoj skupnih projekata; zajednički razvoj; televizijski i internetski sadržaj; europska distribucija; europski prodajni zastupnici; filmovi u pokretu.

Potprogram MEDIA bio je usmjeren na europske prekogranične koprodukcije kako bi se postigao veći učinak na europskoj razini, kako u razvojnoj fazi tako i u proizvodnji programa za televiziju i videa na zahtjev. Takve koprodukcije povećavaju konkurentnost povećanjem publike u inozemstvu, uz uvođenje novih izvora financiranja i dijeljenje stručnog znanja. Udio prekograničnih europskih koprodukcija za koje je dodijeljena potpora znatno se povećao s 36 % u okviru programa CE1 na 84 % u okviru programa CE2 (2021. – 2023.), što je znatno više od procijenjenog tržišnog prosjeka za djela iz EU-a koja nisu obuhvaćena potprogramom MEDIA (13,7 %).

Osim toga, filmovi, serije i igre koji su primili potporu potprograma MEDIA dosljedno su dobivali priznanja i pohvale kritike. U razdoblju 2014. – 2023. podržana djela dobila su oko 1200 nominacija i 500 nagrada prestižnih međunarodnih festivala i tijela koja dodjeljuju nagrade. Na primjer, djela koja su primila potporu dobila su 127 nagrada na Filmskom festivalu u Cannesu, 86 nagrada na Berlinaleu i 73 nagrade na Europskim filmskim nagradama. To pokazuje visoku kulturnu vrijednost i međunarodni ugled europskih djela koje podupire potprogram MEDIA.

Kulturna raznolikost ojačana je mjerama namijenjenima zemljama s manjim kapacitetima za proizvodnju audiovizualnih djela, prije svega poticanjem suradnje. Udio djela koja su primila potporu, a koja su nastala suradnjom zemalja s manjim kapacitetom i zemalja s velikim kapacitetom, povećao se s manje od 5 % u okviru programa CE1 na oko 30 % u okviru programa CE2 (2021. – 2023.). Osim toga, udio djela na manje korištenim jezicima koja su primila potporu povećao se s 25 % u okviru programa CE1 na 32 % u okviru programa CE2 (2021. – 2023.). Premda je postignut napredak u pogledu većeg sudjelovanja svih država članica, potpora je i dalje ograničena na manji broj zemalja korisnica.

U širem smislu potprogram MEDIA potaknuo je i vlasnička ulaganja pružanjem kombinirane potpore inicijativi MediaInvest, koja je 2021. uvedena u okviru programa InvestEU. Ta nova platforma za vlasnička ulaganja namijenjena je europskim audiovizualnim projektima i projektima videoigara kako bi se privuklo više privatnih ulaganja, čime se jača konkurentnost. Cilj je potaknuti vlasnička ulaganja u iznosu do 400 milijuna EUR u razdoblju 2022. – 2027. U okviru platforme MediaInvest već su potpisana četiri sporazuma o ulaganju i na dobrom je putu da ostvari taj cilj. To je ujedno i djelotvorna dopuna kreditnim jamstvima (vidjeti dio o procjeni međusektorskih djelovanja u nastavku).

Potprogram MEDIA općenito je pomogao u oblikovanju europskog ekosustava i dopunio politike država članica koje u prvi plan stavljaju domaće tržište. Međutim, taj učinak ne može sam po sebi kompenzirati snažne tržišne sile koje mijenjaju sektor i proizlaze iz promjena u ponašanju potrošača i tehnološkog napretka.

Potprogram Kultura

Potprogram Kultura stalno je služio kao instrument za osnaživanje organizacija u kulturnom i kreativnom sektoru u Europi da surađuju izvan nacionalnih granica, a to se događa na način i u vezi s pitanjima koja nisu obuhvaćena nacionalnim financiranjem. U sektorima koji se suočavaju s izazovima kao što su tržišna i jezična rascjepkanost, digitalna transformacija, visok udio vrlo malih organizacija, ograničena mobilnost i nesigurnost radnih mjesta, potprogram Kultura pruža platformu za prekograničnu suradnju koja akterima omogućuje da se uključe u zajedničko stvaranje i razmjene koje se općenito ne podupiru u tolikoj mjeri na nacionalnoj razini. Nadalje, taj potprogram podupire nastojanja EU-a putem svojih međusektorskih elemenata socijalne

uključenosti, rodne ravnopravnosti i održivosti te doprinosi diplomatskim nastojanjima EU-a u području kulture.

U okviru programa CE1 omogućeno je više od 1200 transnacionalnih projekata, čime je pokrenuto više od 7500 kulturnih aktivnosti koje su pomogle više od 22 000 stručnjaka u internacionalizaciji njihovih karijera i stjecanju iskustva u drugim zemljama. U okviru programa CE2 od 2021. do 2023. potprogram Kultura podupro je 630 projekata, u okviru kojih je 294 milijuna EUR izdvojeno za više od 2000 organizacija u 39 zemalja. Olakšao je prijevod više od 1500 knjiga, čime je ojačana jezična raznolikost i pristup književnosti na manje korištenim jezicima. Potprogram Kultura pokreće Europu ponudio je mogućnosti za mobilnost i izloženost za više od 3800 novih umjetnika i omogućio im stvaranje novih i (često) održivih međunarodnih partnerstava. Osim toga, potprogram Kultura podupro je inicijative kao što su mreže kulturnih organizacija, platforme za potporu mladim umjetničkim talentima, orkestri i kulturne nagrade.

Razvojem vještina stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru, uz činjenicu da se osam od deset suradnji nastavilo nakon završetka projekta, potprogram doprinosi razvoju trajnih partnerstava i europskog kulturnog prostora.

Važnost tog potprograma postala je posebno očita tijekom kriza s kojima se EU suočio u razdoblju 2014. – 2023. Iako je pandemija bolesti COVID-19 predstavljala egzistencijalnu prijetnju kulturnom i kreativnom sektoru, program je reagirao fleksibilno te su osmišljeni inovativni instrumenti kao što je Culture Unite ili je financijska potpora prilagođena kako bi se pomoglo sektoru. Slično tome, kao odgovor na ruski agresivni rat protiv Ukrajine, u okviru potprograma osmišljen je poziv na podnošenje prijedloga u vrijednosti od 5 milijuna EUR za potporu ukrajinskom kulturnom i kreativnom sektoru.

Međutim, treba napomenuti da neki sektori do danas nisu dovoljno zastupljeni u horizontalnim djelovanjima potprograma, primjerice moda i dizajn.

Program se oslanja na načelo izvrsnosti bez unaprijed utvrđene proračunske omotnice po zemlji sudionici. Naime, sredstva se dodjeljuju na temelju kvalitete projekata, a ne ovisno o zemlji podrijetla organizacija. Zbog toga na dodjelu financijskih sredstava u obliku bespovratnih sredstava utječe nekoliko čimbenika. Na primjer, zemlje sa snažnim kulturnim i kreativnim sektorima i/ili koje služe kao regionalna središta obično dobivaju veći udio sredstava (kao što su Francuska, Italija, Njemačka i Belgija). Međutim, u okviru programa CE2 neke su zemlje, kao što su Hrvatska, Slovenija i Srbija, počele imati istaknutiju ulogu u programu. Ipak, i dalje su potrebni određeni naponi kako bi se doprlo do zemalja koje nisu dovoljno uključene u program Kreativna Europa.

Postoji stalan jaz između potražnje i dostupnih financijskih sredstava⁵. Kako bi se to riješilo, posljednjih su godina provedene prilagodbe kako bi se povećala pristupačnost i uravnotežilo financiranje na svim razinama projekata, i to ograničavanjem broja projekata u kojima može sudjelovati ista organizacija u okviru istog poziva, kao i objavljivanjem velikih projekata suradnje svake dvije godine umjesto svake godine.

Međusektorski potprogram

⁵ Taj je jaz posebno izražen u europskim projektima suradnje, najvećem djelovanju ovog potprograma, koje se suočava s golemim i sve većim prekomjernim brojem prijava. U 2021. zaprimljene su 463 prijave, dok je 2023. zaprimljena 831 prijava, a zbog stabilnog proračuna stopa uspješnosti pala je s 27 % u 2021. na 17 % u 2023. Trend prekomjernog broja prijava za svaki poziv na podnošenje prijedloga za projekte suradnje nastavio se i u godinama nakon 2023.

Potporna informativnim medijima pokrenuta je 2021., a financirani su visokokvalitetni projekti za rješavanje ključnih strukturnih i tehnoloških promjena te promicanje neovisnosti i pluralizma medija i medijske pismenosti. Prihodi u informativnim medijima naglo se smanjuju jer je oglašavanje premješteno na globalne internetske platforme, dok alat za praćenje medijskog pluralizma⁶ pokazuje rizike za medijski pluralizam i uredničku neovisnost u državama članicama. Tek nekolicina država članica izdvaja znatna financijska sredstva za potporu sigurnosti novinara ili otpornosti i inovacijama u medijskim kućama.

Laboratorij za kreativne inovacije osigurao je početno financiranje suradnje između audiovizualnog te ostalih kulturnih i kreativnih sektora. Nakon početnih poteškoća u privlačenju relevantnih prijedloga postupno je davao dodanu vrijednost financiranjem multidisciplinarnih projekata kojima se rješavaju uobičajeni problemi, posebno dopiranje do šire publike i monetizacija, iskorištavanjem digitalnih aplikacija kao što su umjetna inteligencija i lanac blokova. Unatoč tome, inovacije su i dalje velik izazov za kulturne i kreativne sektore EU-a. Samo je 30 % poduzeća u kulturnom i kreativnom sektoru iz EU-a donijelo strategiju digitalne transformacije, a ulaganja u umjetnu inteligenciju čine manje od 1 % njihovih ukupnih ulaganja. U evaluaciji je istaknuto i da transmedijsko iskorištavanje istog intelektualnog vlasništva pozitivno utječe na popularnost obuhvaćenih djela i na konkurentnost. U tom su pogledu sinergije izraženije između audiovizualnih i drugih medijskih sektora koji se intenzivno koriste autorskim pravima (glazba i izdavaštvo). Oni u određenoj mjeri nailaze na uobičajene poteškoće i prilike za konkurentnost i digitalnu transformaciju u vrijeme kad velike platforme izvan EU-a imaju sve veću kontrolu nad sadržajem kojem ljudi posvećuju svoje vrijeme.

Kad je riječ o financijskim instrumentima, prvi Instrument jamstva za kulturne i kreativne sektore dao je vrlo djelotvoran doprinos. Zahvaljujući plodonosnoj suradnji Komisije i Europskog investicijskog fonda tržište je snažno reagiralo u sektorima koji su se prethodno smatrali visokorizičnima zbog nematerijalne prirode imovine poduzeća, poteškoća s novčanim tokovima i nedostatka pouzdanih ekonomskih podataka. Mobilizirano je više od 1,8 milijardi EUR u obliku zajmova, čime je znatno premašen početni cilj od 600 milijuna EUR. Time je za 15 % – 30 % smanjen manjak financiranja zaduživanjem, koji se procjenjuje na 837 milijuna EUR – 2,07 milijardi EUR godišnje. Audiovizualni i multimedijiski sektor primili su 44 % zajmova, no dio sredstava iskoristilo je i nekoliko drugih sektora, uključujući glazbu, izvedbene umjetnosti i videoigre. Instrument jamstva za kulturne i kreativne sektore naknadno je od 2021. uključen u program InvestEU.

Centri programa Kreativna Europa uspostavljeni u svim zemljama sudionicama bili su vrlo važni za promicanje programa i potporu potencijalnim podnositeljima zahtjeva, posebno mikroorganizacijama s ograničenim kapacitetima.

3. Administrativna učinkovitost

Europska izvršna agencija za obrazovanje i kulturu, koja je provela većinu programa Kreativna Europa, osigurala je učinkovitu centraliziranu provedbu poziva na podnošenje prijedloga i upravljanje bespovratnim sredstvima. Troškovi administracije kao udio u ukupnom proračunu prethodnog programa općenito su bili znatno ispod očekivanih referentnih vrijednosti te su dodatno smanjeni u okviru trenutnog programa. Povećali su se sa 7,74 % ukupnog proračuna

⁶ Centar za medijski pluralizam i slobodu medija (2025.), Alat za praćenje medijskog pluralizma.

2014. na 6,74 % u 2023. Administrativni troškovi povećali su se manje od operativnog proračuna, što upućuje na to da su ostvarene uštede u pogledu učinkovitosti.

Poduzet je niz mjera (jednokratni iznosi, više gornje granice sufinanciranja, višegodišnji sporazumi) kako bi se pojednostavnili postupci i smanjilo opterećenje podnositelja zahtjeva pri podnošenju zahtjeva. Povratne informacije korisnika upućuju na to da se administrativno opterećenje u okviru trenutnog programa smanjilo s obzirom na to da je 73 % sudionika programa CE1 smatralo da su troškovi prijave visoki, dok se za program CE2 taj postotak smanjio na 66 %.

4. Pogled u budućnost

Na temelju evaluacije je stečeno vrijedno iskustvo za osmišljavanje i provedbu budućeg financiranja kulture i medija na razini EU-a, a njezini rezultati bit će uključeni u procjenu učinka programa AgoraEU koji će naslijediti program Kreativna Europa.

Potprogram MEDIA

Kruženje europskih filmova, serija, dokumentarnih filmova i drugih audiovizualnih djela preko nacionalnih granica zbližava Europljane dijeljenjem snažnih europskih priča i istodobno jača europska poduzeća koja se natječu s globalnim medijskim i tehnološkim divovima. Ipak, potrebno je uložiti dodatan trud kako bi se privukla šira prekogranična publika na svim platformama, posebno mlađe generacije. Nadalje, unatoč znatnim promjenama u poboljšanju jednakih uvjeta među zemljama koje sudjeluju u potprogramu MEDIA, potrebno je kontinuirano raditi na povećanju geografske i jezične raznolikosti i širenju sudjelovanja.

Potprogram MEDIA razvio se zahvaljujući pojačanom usmjeravanju na inovacije i prekograničnu suradnju, uključujući koprodukcije i paneuropsku distribuciju. Ta je prilagodljivost ključna jer reagira na tržišne trendove i nove izazove, kao što je rast internetskog prijenosa. Budući da su medijska tržišta globalna, inovativna i dinamična, bit će važno nastaviti pratiti trendove kako bi se potprogramom MEDIA upravljalo na način kojim ostaje ukorak s promjenama. Kad je riječ o videoigramama, potražnja za potporom u tom dinamičnom i brzorastućem sektoru uvelike premašuje trenutne proračunske omotnice. Iako su u nekoliko djelovanja potprograma MEDIA već provedene prilagodbe kako bi se uzele u obzir njegova gospodarska važnost i privlačnost među Europljanima svih dobnih skupina, potrebno je dodatno razmisliti o tome kako najbolje ojačati tu potporu u budućnosti.

Kombinacija bespovratnih sredstava i financijskih instrumenata dobro je poslužila industriji jer je zadovoljila različite potrebe, od pristupa početnom financiranju i sufinanciranja do zajmova za premošćivanje i vlasničkog kapitala za ambiciozne paneuropske pothvate.

Industrije sadržaja koje se intenzivno koriste intelektualnim vlasništvom imaju zajedničke izazove, primjerice privlačenje šire publike u digitalnom dobu i odgovor na promjene preferencija potrošača (posebno kad je riječ o mladim osobama digitalnog doba). Uspjeh i iskustvo s potprogramom MEDIA u dopiranju do šire prekogranične publike, primjerice koprodukcijama i paneuropskom distribucijom, vrlo su važni u tom pogledu.

S obzirom na razmjere izazova, potprogram MEDIA treba popratiti suradnjom s državama članicama i cijelom audiovizualnom industrijom kako bi se bolje iskoristile sinergije.

Potprogram Kultura

U okviru obje verzije programa potprogram Kultura pomogao je kulturnom i kreativnom sektoru u suočavanju s ključnim izazovima, kao što su rascjepkanost europskog tržišta na nacionalnoj i jezičnoj razini te transformacije koje proizlaze iz dvostruke tranzicije. Međutim, neke su potrebe posljednjih godina postale izraženije, a pojavile su se i nove, kao što su napadi na umjetničku slobodu ili jačanje umjetne inteligencije. Potreban je bolji odgovor na njih, u skladu s ambicijom predstojećeg Kulturnog kompasa za Europu.

Potražnja za financiranjem, do četiri puta veća od trenutnog raspoloživog proračuna za projekte suradnje, pokazuje veliku potrebu kulturnog i kreativnog sektora za ovim potprogramom. Njegovo financiranje ključno je kako bi se nastavilo pomagati kulturnom i kreativnom sektoru da iskoriste svoj puni potencijal i zakorače u budućnost, uz istodobno proširenje pristupa raznovrsnom kulturnom sadržaju preko granica.

Sektorski pristup potprograma primjenjivao se na konkretne izazove određenih sektora, dok horizontalni pristup kulturnim i kreativnim subjektima nudi veću prilagodljivost i manevarski prostor. Važno je zadržati kombinaciju oba pristupa kako bi se osiguralo da potprogram i dalje bude snažno usmjeren na politike.

Potrebno je dodatno raditi kako bi se povećala vidljivost potprograma Kultura u kulturnom i kreativnom sektoru i zemljama koje nisu dovoljno uključene u njega. Informiranje bi se moglo dodatno poboljšati razmjenom informacija i njihovim boljim usmjeravanjem na organizacije u tim sektorima i zemljama.

Postoji potreba za redovitim preispitivanjem i pomnim praćenjem mjera pojednostavnjenja uvedenih u okviru programa CE2. S tim u vezi potprogram Kultura i dalje bi trebao biti posvećen rješavanju problema pristupačnosti i proširiti svoj doseg na organizacije u kulturnom i kreativnom sektoru koje nemaju prethodno iskustvo rada na razini EU-a.

Izvučeno je nekoliko pouka i u pogledu redovitog praćenja, evaluacije i dostupnosti podataka. Komisija će provesti konkretne mjere za razvoj sustavnijeg pristupa prikupljanju podataka u okviru tog potprograma. Među njima je temeljita analiza trenutno dostupnih podataka radi njihove bolje upotrebe bez povećanja opterećenja za korisnike. Istodobno će se uz uključivanje dodatnih resursa poraditi na daljnjem razvoju internih alata za izvješćivanje i prikupljanje podataka od predstavnika kulturnog i kreativnog sektora.

Međusektorski potprogram

Potpota informativnim medijima iznosi tek oko 15 milijuna EUR godišnje, ali za njom postoji velika potražnja. Na primjer, broj prijava za djelovanje „partnerstva u novinarstvu” premašio je ograničenje za 700 %. Buduća potpora bit će ključna jer su se izazovi u cijelom EU-a nastavili povećavati u područjima kao što su sloboda i pluralizam medija, održivost medija i dezinformacije, što negativno utječe na otpornost društva i demokratsko sudjelovanje.

Pozivi na podnošenje prijedloga budućeg laboratorija za kreativne inovacije trebaju nastaviti razrađivati kriterije kako bi se osiguralo da financirani projekti budu istinski inovativni i da doprinose dugoročnoj digitalnoj transformaciji audiovizualnih i drugih kulturnih i kreativnih industrija. U okviru djelovanja laboratorija za kreativne inovacije ima prostora i za bolje usmjeravanje međusektorskih inovacijskih sinergija, što posebno omogućuje razvoj i iskorištavanje međusektorskog intelektualnog vlasništva.